

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan flora en fauna en voortoets N2000

Rijnstraat 6 te Maurik

Rapportnummer 17-0247 en 17-0291

www.starobv.nl

Quickscan flora en fauna en voortoets N2000

Rijnstraat 6 te Maurik

September 2017

Rapportnummer: 17-0247 en 17-0291

In opdracht van: Pouderoyen compagnons

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl

Veldonderzoek: ing. K. Moonen & K.S. Haan MSc

Auteur: K.S. Haan MSc

Kwaliteitscontrole: ir. N. Arts-Smits

Inhoud

1	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	3
1.3	Zorgplicht	3
1.4	Leeswijzer	4
2	Plangebied	5
2.1	Ligging en beschrijving plangebied	5
2.2	Voorgenomen plannen	9
3	Methode.....	11
4	Natuurwaarden	12
4.1	Beschermde gebieden.....	12
4.2	Beschermde soorten	15
4.2.1	Flora.....	16
4.2.2	Vlinders en libellen	16
4.2.3	Kevers en slakken	16
4.2.4	Vissen	17
4.2.5	Reptielen en amfibieën.....	17
4.2.6	Vogels.....	20
4.2.7	Zoogdieren.....	21
5	Conclusies	23
	Geraadpleegde bronnen	26

Bijlagen

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer is voornemens om het bestaande kantinegebouw op het adres Rijnstraat 6 te Maurik te slopen en een horecaruimte én in pandige bedrijfswoning te realiseren op naastliggende grond die nu in agrarisch gebruik is. Ook moet ruimte worden gemaakt voor een nieuwe visvijver ten noorden van de woning. In verband met de ruimtelijke procedure is het noodzakelijk een quickscan flora en fauna uit te voeren. Door middel van de quickscan wordt in beeld gebracht of de ontwikkeling in strijd is met de natuurwetgeving en hoe eventuele strijdigheid met de wet voorkomen kan worden.

Vanaf 1 januari 2017 is de nieuwe Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze wet vervangt de drie voormalige wetten op het gebied van soort- en gebiedsbescherming; Boswet, Natuurbeschermingswet 1998 en Flora- en faunawet.

1.2 Doel

Het doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming en gebiedsbescherming is sinds 1 januari 2017 de Wet natuurbescherming (wn) van belang. Daarnaast is gebiedsbescherming vastgelegd in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen EHS genoemd). In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Tevens heeft het onderzoek tot doel vast te stellen op welke wijze en in welke mate de voorgenomen ontwikkeling invloed kan hebben op het eventueel voorkomen van beschermde soorten. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet wettelijk beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande ingrepen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies uiteengezet.

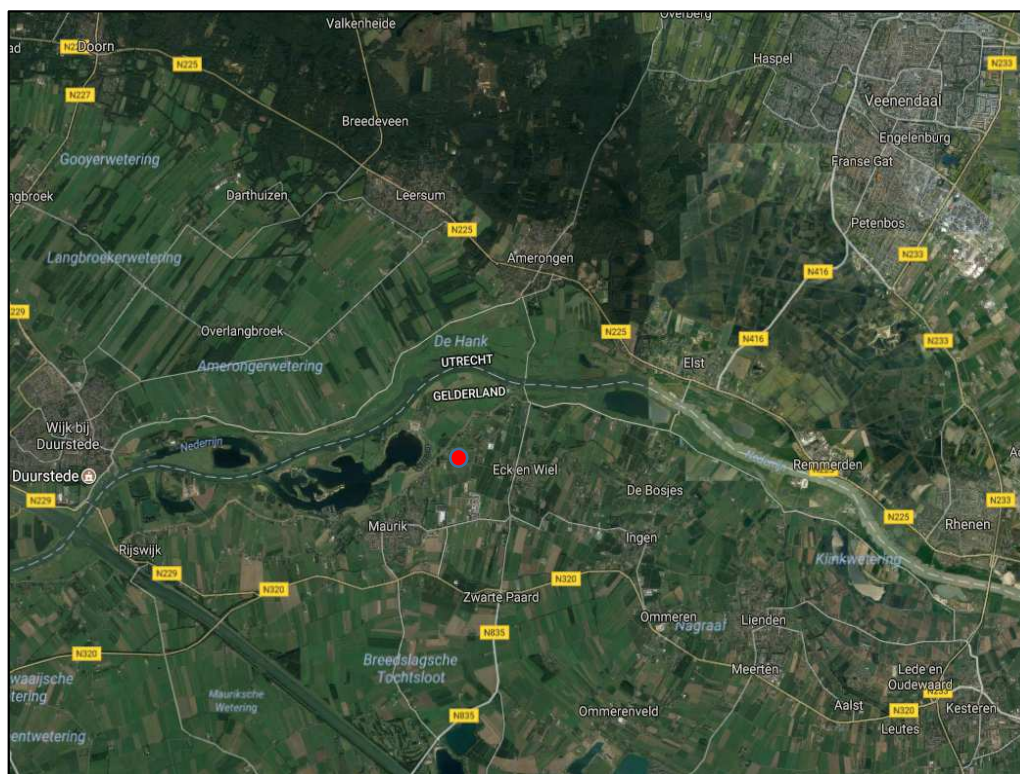
2 Plangebied

2.1 Ligging en beschrijving plangebied

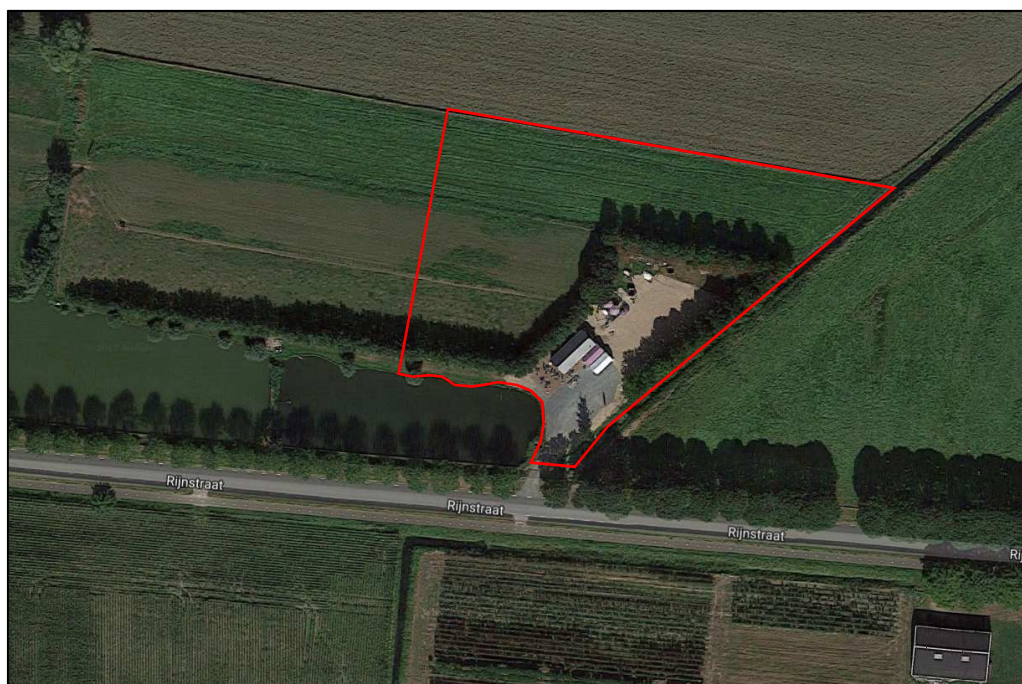
Het plangebied ligt aan de Rijnstraat 6 te Maurik. Het ligt ten oosten van het eiland van Maurik, ten zuiden van de Nederrijn. Aan de noord- en westkant grenst het plangebied aan agrarische percelen, aan het oostkant grenst het plangebied aan een sloot en in het zuiden grenst het plangebied aan de Rijnstraat.

Het plangebied betreft een kantine met bijgebouwen en materialen ten behoeve van de sportvisserij. Ook bevat het plangebied voormalige agrarische grond inclusief een verlande sloot. Daarnaast zijn er in het plangebied bomenrijen aanwezig van es en meidoorn.

De ligging van het plangebied in de bredere omgeving is weergegeven in figuur 1. De globale begrenzing van het onderzoeksgebied is weergegeven in figuur 2. Op pagina's 7 en 8 is een foto-impressie van het plangebied opgenomen.

Figuur 1. Ligging plangebied (rode stip) in de bredere omgeving (bron: Google Maps)

Figuur 2. Globale begrenzing plangebied (rood omlijnd) (bron: Google maps)

Foto 1: Te slopen bebouwing

Foto 2: Te verwijderen of te verplaatsen materiaal

Foto 3: Te verwijderen of te verplaatsen materiaal

Foto 4: Te verwijderen of te verplaatsen materiaal

Foto 5: Bomen en verlande sloot worden verwijderd

Foto 6: Vegetatie en materiaal langs sloot wordt verwijderd

Foto 7: Materiaal langs te verwijderen bomen

Foto 8: Werkmateriaal langs de sloot

Foto 1: Locatie nieuwe visvijver

Foto 10: Bestaande visvijver

Foto 11: Sloot langs plangebied (de essen blijven waarschijnlijk staan)

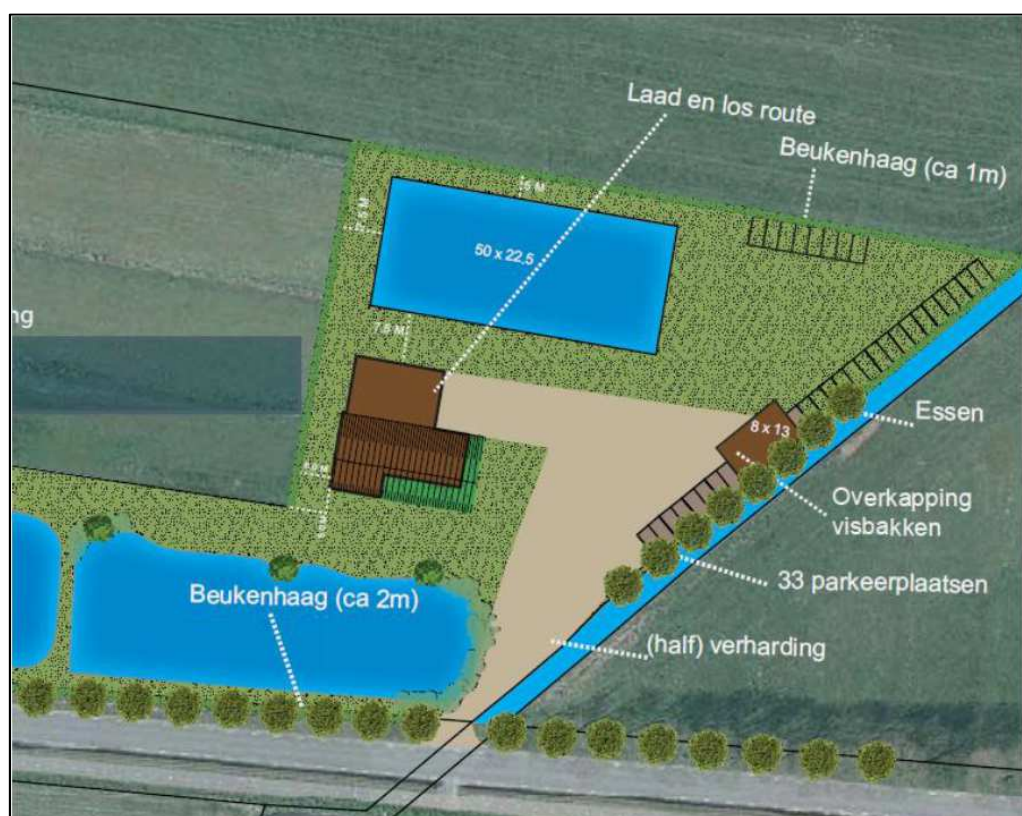
Foto 12: Sloot langs plangebied (bomen langs hek worden verwijderd)

2.2 Voorgenomen plannen

Initiatiefnemer is voornemens de bebouwing en objecten in het plangebied te slopen of te verplaatsen ten behoeve van een nieuwe kantine ten westen van de huidige locatie, zie figuur 3. De initiatiefnemer wenst alle aanwezige bomenrijen in het plangebied te verwijderen, vermoedelijk afgezien van de rij essen langs de sloot aan de oostkant van het plangebied. Daarnaast wordt er op voormalige agrarische grond in het noorden van het plangebied een nieuwe visvijver aangelegd. Rond de visvijver en de nieuwe kantine wordt een gazon gelegd, de rest wordt vermoedelijk gravel ten behoeve van parkeerplaatsen voor klanten van de forelvisserij.

De initiatiefnemer wenst de huidige visserij-activiteiten en bijbehorende verouderde faciliteiten ter plaatsen te vernieuwen en uit te breiden, waarbij het bedrijf zich specialiseert in forel. In het achterste gedeelte van het nieuwe bedrijfsgebouw zullen opslagruimten met adequate koelings- en vriesfaciliteiten voor de vissen worden gerealiseerd alsmede bergruimte voor het overig materieel. Een klein gedeelte van het gebouw zal worden ingericht als keuken voor een hygiënische bereiding van de vissen (onder meer ten behoeve van het zouten en roken van de vis).

Daarnaast wenst de initiatiefnemer ter verruiming van het seizoen (het regulier visseizoen loopt van 1 maart tot 30 september) een ondergeschikte horecafunctie te ontplooien. Hiertoe wordt aan de voorzijde in het bedrijfsgebouw een gezamenlijke ruimte gerealiseerd waar koffie, thee alsmede alcoholische consumpties kan worden aangeboden aan de vissers. Hier kunnen dan tevens passerende fietsers en wandelaars (de locatie is gelegen nabij de lange-afstands-wandelroutes van het Maarten van Rossumpad en het Klompenpad) gebruik van maken. Daarnaast kunnen in het bedrijfsgebouw bedrijfsuitjes georganiseerd worden, waarbij aansluitend aan het vissen ter plaatse wat gegeten en gedronken kan worden. Bovendien biedt de ruimte de mogelijkheid tot gebruik voor educatieve doeleinden voor bijvoorbeeld scholen, waarbij de visserij in al zijn facetten nader kan worden toegelicht. De bedrijfsruimte wordt zodanig ingericht, dat deze ook voor mensen met een beperking goed toegankelijk is.

Figuur 3. Voorgenomen plannen (bron: Pouderoyen Compagnons)

3 Methode

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Voor het soortenonderzoek is gebruikgemaakt van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), het dataloket van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM), de websites Vlindernet.nl, Libellennet.nl, Waarneming.nl, verspreidingsatlas.nl en Telmee.nl en diverse verspreidingsatlassen. Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natura 2000-gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en het Natuurnetwerk Nederland in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht.

Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle op de locatie aanwezige biotopen zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooi-resten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken.

De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking en expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. Een eenmalig veldbezoek is nadrukkelijk geen volledige inventarisatie. Dat betekent dat op basis van een eenmalig veldbezoek het voorkomen van soorten niet per definitie is uit te sluiten. De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

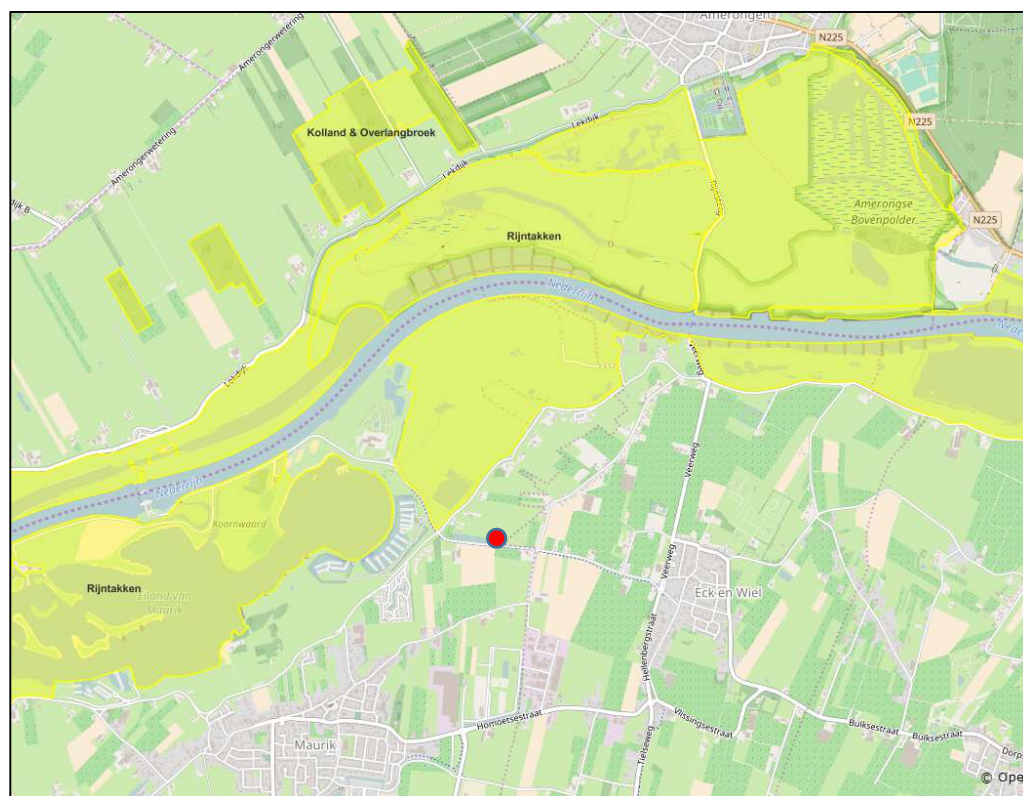
Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 1 augustus 2017 in de ochtend onder de volgende weersomstandigheden: half bewolkt, droog, weinig wind (1 bft) en circa 18 °C.

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermde gebieden

Voortoets Natura 2000

Uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van het ministerie van Economische Zaken (EZ) blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op ongeveer 300 meter afstand ten noordwesten van het plangebied ligt, zie figuur 4. Dit betreft het Natura 2000-gebied Rijntakken. Het gebied dat dichtbij het plangebied ligt is Vogelrichtlijngebied, zie figuur 5.

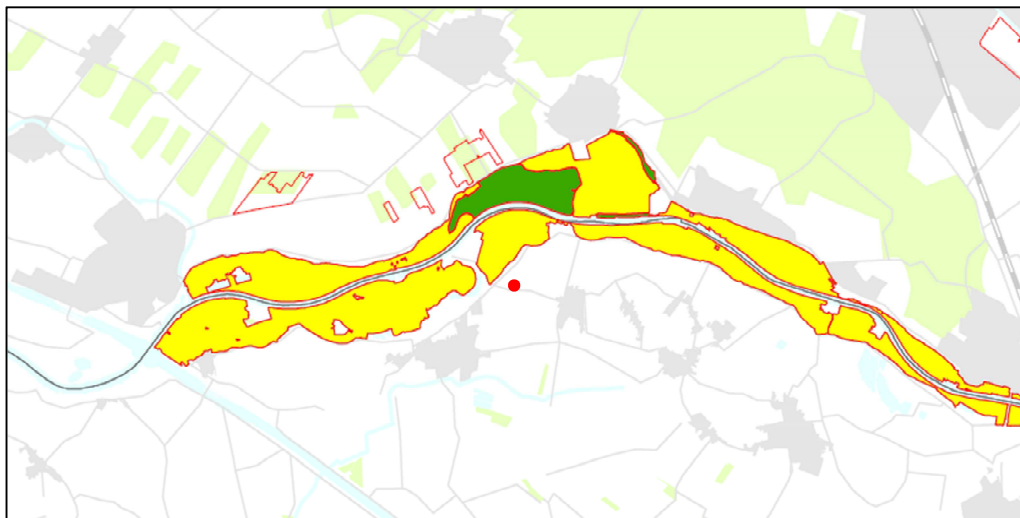
Figuur 4. Ligging plangebied (rode stip) ten opzichte van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (geel) (bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>)

Effectbeoordeling

Uit de effectenindicator op de website van het Ministerie van Economische zaken en de bijlagen bij het beheerplan Rijntakken blijkt dat op het Natura 2000-gebied Rijntakken bij aanleg en gebruik van recreatieve voorzieningen mogelijk de volgende storingsfactoren optreden: oppervlakteverlies, versnippering, verontreiniging, verdroging, verstoring door geluid, verstoring door licht, verstoring door trilling, optische verstoring, verstoring door mechanische effecten.

Doordat het plangebied buiten een Natura 2000-gebied ligt, kunnen alleen effecten optreden als gevolg van externe werking. Dit betekent dat de storingsfactoren oppervlakteverlies en versnippering op voorhand zijn uit te sluiten. Gezien de afstand tussen het plangebied en de Rijntakken (ongeveer 350 meter) zijn ook verstoring door mechanische effecten en optische verstoring op voorhand uit te sluiten.

Een aantal mogelijke effecten is niet op voorhand uit te sluiten. Van deze mogelijke effecten wordt hieronder een beschrijving gegeven.

Figuur 5. Ligging plangebied (rode stip) ten opzichte van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Rijnakken (Vogelrichtlijngebied geel en Habitatrichtlijngebied groen) (bron: bijlagen beheerplan Rijnakken)

Verontreiniging

Ter plaatse is reeds sprake van een bestaande uitspanning/kantine voor de vissers. Bijbehorende verkeersbewegingen kunnen dan ook als bestaand worden beschouwd en worden op basis van het gemeentelijk verkeersadvies ingeschat op circa 210 verkeersbewegingen per dag.

De toevoeging van de ondergeschikte horecafunctie in de kantine voor passerende wandelaars en fietsers zal slechts leiden tot een zeer geringe toename van verkeersbewegingen (aannee van maximaal 50 verkeersbewegingen per dag), die niet tot significante effecten zal leiden.

Een toename van stikstof is derhalve niet aan de orde. Daarnaast zullen eventuele verkeersbewegingen van en naar de forelvisserij verwaarloosbaar klein zijn in vergelijking met de verkeersbewegingen van en naar het vakantiepark.

Verdroging

Nieuwe ontwikkelingen mogen niet leiden tot toename van verdroging in (aangrenzende) natuurgebieden. De watertoets dient hier inzicht in te geven. Indien verdroging optreedt, is een vergunning Wet natuurbescherming vereist.

Verstoring door geluid

Bij de bouwwerkzaamheden komen geluiden vrij. De geluidmakende werkzaamheden voor het realiseren van de brandweerpost zijn divers, zoals bij het bouwrijp maken van het terrein, de bouw en het laden en lossen van bouwmaterialen. In de fase van deze voortoets is het nog onduidelijk of er voor de fundering geboord of geheid zal worden. Het geluidsniveau van bouwwerkzaamheden kan oplopen tot 140 dB(A) bij het heien van stalen buispalen. Deze bouwgeluiden zijn slechts tijdelijk.

Aangezien de plek waar gebouwd gaat worden op ongeveer 350 meter afstand van het Natura 2000-gebied ligt, achter de Rijnbanddijk en de bouwgeluiden slechts tijdens de daglichtperiode plaatsvinden en van tijdelijke aard zijn, kan een negatief effect door bouwgeluiden op de (broed)vogelsoorten waarvoor het Natura 2000-gebied is

aangewezen worden uitgesloten, indien niet wordt geheid. Indien geheid wordt, kan het niet op voorhand worden uitgesloten dat er een negatief effect optreedt. Dan is een nader onderzoek nodig naar de effecten van het geluid dat vrijkomt bij het heien op vogels.

In de gebruiksfase zal geen sprake zijn van een toename van geluid. De toevoeging van de ondergeschikte horeca functie in de kantine voor passerende wandelaars en fietsers zal slechts leiden tot een zeer geringe toename van verkeersbewegingen (aannee van maximaal 50 verkeersbewegingen per dag), die niet tot significante effecten zal leiden.

Verstoring door licht

Het plangebied zal normaal verlicht worden. De visvijvers worden 's nachts niet verlicht. Gezien de afstand van ongeveer 350 meter tot het Natura 2000-gebied en de tussenliggende bebouwing en de Rijnbanddijk, is verstoring van diersoorten die in het Natura 2000-gebied voorkomen door lichtuitstoot vanaf de planlocatie op voorhand uit te sluiten.

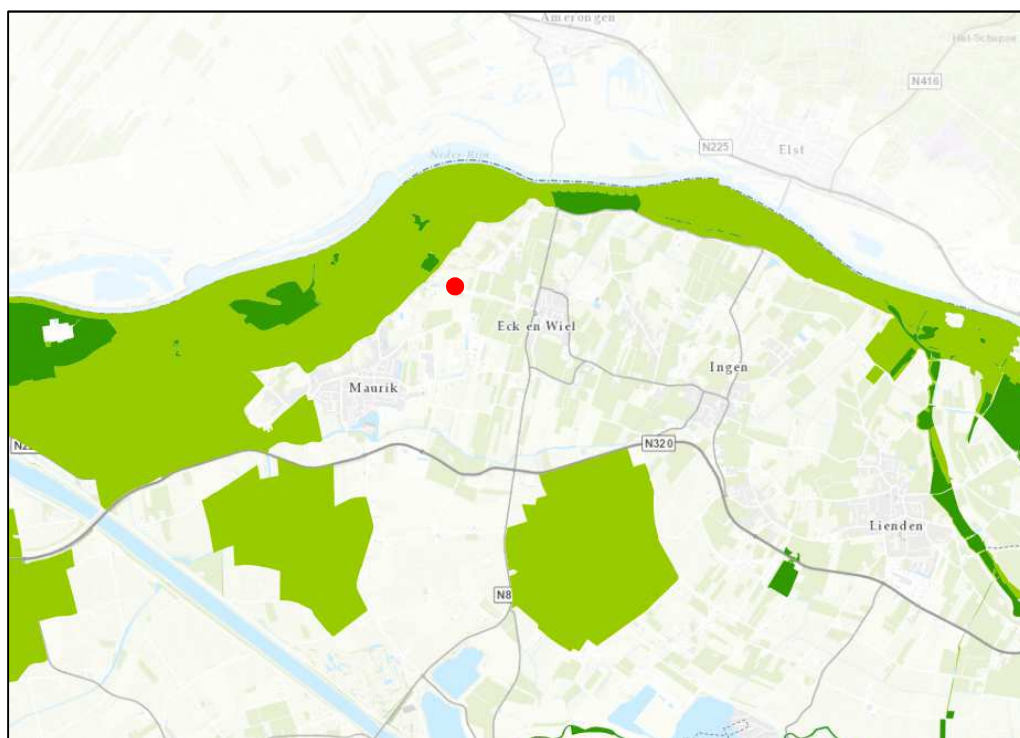
Verstoring door trilling

Trillingen kunnen aan de orde zijn bij heiwerkzaamheden. Indien tijdens de bouwwerkzaamheden geheid wordt, kan dit trillingen in de bodem veroorzaken. De ecologische effectafstanden van trillingen door de grond zijn echter maar klein (slechts enkele meters) en vallen in het niet bij de effectafstand van geluidstrillingen (Arcadis, 2014) (Arcadis, 2011). Gezien de afstand van minimaal 350 meter tussen het plangebied en Natura 2000-gebied Rijntakken, is verstoring door trilling op voorhand uit te sluiten.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; in de provincie Gelderland het Gelders Natuurnetwerk (GNN) genoemd) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor het Natuurnetwerk Nederland.

Uit de kernkwaliteitenkaart van de kaartenpagina op de website van de provincie Gelderland, blijkt dat het plangebied geen deel uitmaakt van het GNN. Het dichtstbijzijnde natuurgebied dat behoort tot het GNN ligt op ongeveer 330 meter ten noordwesten van het plangebied, dit betreft het Natura 2000-gebied Rijntakken. De ligging van het GNN ten opzichte van het plangebied is weergegeven in figuur 7.

Figuur 7. Ligging plangebied (rode stip) ten opzichte van het Gelders Natuurnetwerk (donkergroen) en groene ontwikkelingszones (lichtgroen) (bron: http://kaarten.gelderland.nl/viewer/app/thema_kernkwaliteiten)

Effectbeoordeling

Het plangebied behoort niet tot het GNN. Daarmee valt een direct effect op het GNN uit te sluiten en kunnen alleen effecten optreden door externe werking. Gezien de relatief grote afstand tussen het plangebied en het GNN en de tussenliggende bebouwing en Rijnbandijk is verstoring door licht uit te sluiten. Het is niet uit te sluiten dat tijdens de bouwwerkzaamheden de rust en stilte van het GNN ter plaatse tijdelijk worden verstoord. Echter, gezien de tijdelijkheid van de bouwwerkzaamheden is het uit te sluiten dat de voorgenomen plannen de wezenlijke kenmerken en waarden van het GNN aantasten. De voorgenomen plannen hebben geen negatief effect op het GNN.

Conclusie

Gezien ligging van het plangebied ten opzichte van het GNN en de tijdelijkheid van de bouwwerkzaamheden is het uit te sluiten dat de voorgenomen plannen de wezenlijke kenmerken en waarden van het GNN aantasten.

De voorgenomen plannen zullen geen negatief effect hebben op het Natura 2000-gebied Rijntakken, op voorwaarde dat er niet wordt geheid.

4.2 Beschermde soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of mitigerende maatregelen nodig zijn.

4.2.1 Flora

Het plangebied bestaat uit bebouwing, kiezelgrond, kale grond, grasland, bomenrijen, kleinschalige bebouwing en een verlande sloot. In het plangebied zijn geen beschermde planten waargenomen tijdens het veldbezoek. Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat binnen het plangebied geschikte biotopen voor beschermde plantensoorten ontbreken. Het is derhalve redelijkerwijs uit te sluiten dat binnen het plangebied beschermde plantensoorten voorkomen.

Conclusie

Vanwege het ontbreken van geschikte biotopen is het voorkomen van beschermde plantensoorten in het plangebied redelijkerwijs uit te sluiten.

4.2.2 Vlinders en libellen

Uit de gegevens van de NDFF en De Dagvlinders van Nederland (Bos et al., 2006) blijkt dat tussen één en vijf kilometer van het plangebied de vlindersoorten grote vos en sleedoornpage (beide §3.3 wn) voorkomen. Deze vlindersoorten zijn afhankelijk van oude, markante bomen en specifieke waardplanten (voor de grote vos iep, kers of wilg en voor de sleedoornpage sleedoorn of pruim). In het plangebied stonden ten tijde van het veldbezoek enkel essen, meidoorns en gewone walnoot en waren geen oude bomen aanwezig. Hiermee kan het voorkomen van deze beschermde vlindersoorten in het plangebied worden uitgesloten.

Uit de gegevens van de NDFF en Libellennet.nl blijkt dat tussen vijf en tien kilometer van het plangebied de libellensoorten gevlekte witsnuitlibel, rivierrombout en sierlijke witsnuitlibel (alle §3.2 wn) voorkomen. De rivierrombout komt enkel voor langs beken en rivieren, hierdoor is de aanwezigheid van deze soort in het plangebied uit te sluiten. De sloot langs het plangebied en de bestaande visvijvers zijn, onder andere vanwege het ontbreken van waterplanten en oevervegetatie, ongeschikt leefgebied voor de gevlekte witsnuitlibel en de sierlijke witsnuitlibel. Vanwege het ontbreken van geschikte biotopen voor deze soorten kan het voorkomen van beschermde libellensoorten in het plangebied worden uitgesloten.

Conclusie

Vanwege het ontbreken van geschikte biotopen is het voorkomen van beschermde soorten vlinders en libellen in het plangebied uit te sluiten.

4.2.3 Insecten en weekdieren

Beschermde soorten houtkevers zijn afhankelijk van bijzondere habitattypen als oude (naald)bossen. Deze habitattypen zijn niet aanwezig in het plangebied. Het voorkomen van beschermde houtkevers in het plangebied kan daarom worden uitgesloten.

De beschermde waterkevers brede geelgerande waterroofkever en gestreepte waterroofkever zijn beiden afhankelijk van permanente wateren van grote oppervlakten. Daarnaast is het voorkomen van brede geelgerande waterroofkever gelimiteerd tot voedselarme wateren van minimaal een hectare oppervlakte en is de gestreepte waterroofkever afhankelijk van sloten of andere wateren met voldoende oevervegetatie. Vanwege het ontbreken van geschikt biotoop voor deze soorten in het plangebied kan het voorkomen van beschermde waterkevers worden uitgesloten.

De weekdieren platte schijfhoren en Bataafse stroommossel zijn respectievelijk afhankelijk van de aanwezigheid van waterplanten en stromend water (rivieren of beken). Vanwege het ontbreken van deze vereisten in de wateren rond het plangebied, kan het voorkomen van beschermde weekdieren worden uitgesloten.

Conclusie

In het plangebied ontbreken geschikte biotopen voor beschermde soorten insecten en weekdieren. Het voorkomen van deze soorten in het plangebied is derhalve uit te sluiten.

4.2.4 Vissen

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat tussen één en vijf kilometer van het plangebied de beschermde vissoort grote modderkruiper (§3.3 wn) voorkomt. Uit bovenstaande bronnen blijkt dat tussen 10 en 25 kilometer van het plangebied de beschermde vissoort houting (§3.2 wn) voorkomt.

Het voorkomen van grote modderkruiper is uit te sluiten in de verlande sloot die door het plangebied loopt. Deze sloot staat droog en is niet aangesloten op de sloten in de omgeving. Mogelijk komen in sloten in de omgeving van het plangebied wel grote modderkruipers voor. Aangezien geen werkzaamheden aan deze sloten zijn voorzien, zullen de voorgenomen plannen geen effect hebben op grote modderkruiper.

Het plangebied is vanwege het ontbreken van snelstromend water of een beek- of riviersysteem ongeschikt voor houting en de overige beschermde vissoorten. Vanwege de ongeschiktheid van het oppervlaktewater in het plangebied kan de aanwezigheid van deze vissoorten worden uitgesloten.

Conclusie

Vanwege het ontbreken van geschikt oppervlaktewater is het uit te sluiten dat beschermde vissoorten voorkomen in het plangebied.

4.2.5 Reptielen en amfibieën

Uit de gegevens van RAVON, 'De amfibieën en reptielen van Nederland' (Creemers et al., 2009) en de NDFF blijkt dat binnen één kilometer van het plangebied de beschermde amfibieënsoorten bastaardkikker, bruine kikker gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker (alle §3.3 wn), poelkikker en

rugstreeppad (beide §3.2 wn) voorkomen. Volgens de gegevens van RAVON, Creemers en de NDFF komen op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied de beschermde amfibieënsoorten Alpenwatersalamander (§3.3 wn), heikikker en kamsalamander (beide §3.2 wn) voor.

In het plangebied zijn veel stapels hout en andere materialen te vinden die geschikt zijn voor winterverblijfplaatsen van amfibieën. Ook is er in de vorm van de bestaande visvijvers in het zuiden en de sloot aan de oostkant van het plangebied oppervlaktewater aanwezig dat als voortplantingshabitat kan dienen.

De visvijvers vormen echter geen geschikt voortplantingshabitat voor amfibieën vanwege de hoge visdruk (van zalmforel en forel in meest nabijgelegen vijvers). In sloot grenzend aan het plangebied wordt geen vis uitgezet, maar is wel vis aanwezig.

Het voortplantingswater van kamsalamander wordt gevormd door vrij grote, geïsoleerde, stilstaande, half beschaduwde, iets voedselrijke wateren (poelen, vennen, sloten) met een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie. De larven van de kamsalamander zijn gevoelig voor predatie door vissen. Dit in combinatie met de afwezigheid van waterplanten maakt het oppervlaktewater in het plangebied en de nabij gelegen sloten voor kamsalamanders ongeschikt.

De najaarstrek van kamsalamander vindt plaats van ongeveer half juli tot oktober. Adulte dieren blijven vaak minder dan 100 meter van het voortplantingswater, mits dit geschikt leefgebied betreft. Wanneer het leefgebied niet of minder geschikt is, komt migratie over enkele honderden meters voor, bijvoorbeeld van de voortplantingswateren in de uiterwaarden naar de binnendijks gelegen gebieden. Overwintering gebeurt vooral op het land op vochtige, vorstvrije locaties buiten de invloed van het grondwater in holletjes, onder stammen, takkenstapels, steenhopen, etc. (Kennisdokument Kamsalamander, BIJ12). Uit een analyse van de luchtfoto op Google Maps blijkt dat rond de grote plas (mogelijk voortplantingsbiotoop) in de uiterwaarden en tussen deze plas en het plangebied voldoende geschikte locaties aanwezig zijn die kunnen dienen als overwinteringsplaats voor kamsalamanders. Het plangebied zal derhalve geen belangrijke overwinteringsplaats vormen voor de kamsalamander.

Concluderend kan vanwege de ongeschiktheid van het oppervlaktewater in het plangebied en de nabijgelegen sloot als voortplantingshabitat en de aanwezigheid van voldoende overwinteringsplaatsen voor kamsalamander dichterbij omliggende voortplantingsplaatsen de aanwezigheid van kamsalamander in het plangebied worden uitgesloten.

Vanwege de afwezigheid van oeverbegroeiing in de nabijgelegen sloot is deze ongeschikt als voortplantingswater voor heikikker. De heikikker is duidelijk een cultuurvliedende soort die nauwelijks wordt aangetroffen in te intensief gebruikt agrarisch landschap. In het rivierengebied is de soort afhankelijk van laagdynamische moerasachtige situaties zoals rabatten, sterk verlande kleiputjes en binnendijkse wateren (Creemers et al., 2009). Gezien de habitatvoorkeur en de kenmerken van het plangebied is het redelijkerwijs uit te

sluiten dat heikikker voorkomt in het plangebied en dat deze soort het plangebied gebruikt als landhabitat.

Poelkikker wordt in het rivierengebied indicatief geacht voor een goede waterkwaliteit en hoge natuurwaarden. Poelkikkers komen hier vooral voor in laagdynamische, al dan niet door kwel gevoede wateren (Creemers et al., 2009). In het plangebied is geen geschikt oppervlaktewater aanwezig voor poelkikker. Vanwege de afwezigheid van oeverbegroeiing in de nabijgelegen sloot is deze tevens ongeschikt als voortplantingswater voor poelkikker. Vanaf oktober verlaten poelkikkers de waterkant en gaan ze op zoek naar een overwinteringsplaats op het land. Hij graaft zich dan de grond in of overwintert in muizenholletjes of onder stronken en dergelijke. De overwinteringsplaatsen liggen afhankelijk van het landschapstype binnen de 100 à 200 meter van het water (BIJ12, kennisdocument poelkikker). Het is niet uit te sluiten dat de te verwijderen bomenrij langs de verlande sloot winterhabitat vormt voor poelkikkers.

De Alpenwatersalamander komt enkel voor aan de overkant van de Rijn en kan daarom op basis van geografische scheiding worden uitgesloten in het plangebied. Vanwege het ontbreken van zandig terrein en ondiepe, tijdelijke wateren in de directe omgeving van het plangebied, kan ook het voorkomen van de rugstreeppad worden uitgesloten in het plangebied. Voor de overige in de nabijheid voorkomende beschermde amfibieënsoorten (bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker) is het niet uit te sluiten dat ze aanliggende sloot als voortplantingshabitat gebruiken en de stapels hout en ander materiaal in het plangebied als overwinteringshabitat.

Uit de gegevens van RAVON, 'De amfibieën en reptielen van Nederland' (Creemers et al. 2009) en de NDFF blijkt dat binnen één kilometer van het plangebied de beschermde reptielensoorten hazelworm en ringslang (beide §3.3 wn) voorkomen. Volgens de gegevens van RAVON, Creemers et al. (2009) en de NDFF komen op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied de beschermde reptielensoorten levendbarende hagedis (§3.3 wn) en zandhagedis (§3.2 wn) voor.

Het plangebied biedt vanwege de isolatie in het agrarisch gebied geen geschikt leefgebied voor hazelworm, levendbarende hagedis en zandhagedis. Voor de ringslang is het plangebied en met name de aanliggende sloot wel geschikt leefgebied. De ringslang komt echter alleen voor ten noorden van de Rijn, waardoor de aanwezigheid van deze soort kan worden uitgesloten in het plangebied.

Effectbeoordeling

Het plangebied is geschikt om te dienen als landhabitat en overwinteringshabitat voor de volgende beschermde soorten amfibieën: bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker. Deze soorten vinden in de aanliggende sloot mogelijk geschikt voortplantingshabitat. De voorgenomen plannen hebben tot gevolg dat het

land- en winterhabitat van deze soorten mogelijk kleiner wordt en dat mogelijk individuen worden gedood.

Het is niet uit te sluiten dat de te verwijderen bomenrij langs de verlande sloot winterhabitat vormt voor poelkikkers. Doordat in het plangebied en de omgeving voldoende geschikt winterhabitat behouden blijft, zal geen negatief effect optreden op de instandhouding van de soort poelkikker. Door daarnaast de bomen buiten de kwetsbare overwinteringsperiode (half oktober – half april) te verwijderen, wordt voorkomen dat dieren worden gedood of verwond.

Mitigerende maatregelen

Voor de amfibiesoorten bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker geldt in provincie Gelderland een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming.

Om effecten te voorkomen op overwinterende amfibieën is het in het kader van de algemene zorgplicht noodzakelijk om het materiaal buiten de winterperiode van amfibieën te verwijderen.

Door daarnaast de bomen buiten de kwetsbare overwinteringsperiode (half oktober – half april) te verwijderen, wordt voorkomen dat amfibieën worden gedood of verwond.

Conclusie

De amfibiesoorten bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker (alle §3.3 wn) gebruiken het plangebied mogelijk als leefgebied. Voor deze amfibiesoorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Om effecten te voorkomen op overwinterende amfibieën is het noodzakelijk om het materiaal buiten de winterperiode van amfibieën te verwijderen.

4.2.6 *Vogels*

Het plangebied is geschikt als broed- en foerageergebied voor diverse vogelsoorten. Er zijn tijdens het veldbezoek geen jaarrond beschermde nesten waargenomen in het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen huismussen waargenomen in het plangebied. Ook in de directe omgeving van het plangebied zijn geen huismussen waargenomen ten tijde van het onderzoek. Uit de gegevens van Waarneming.nl zijn ook geen waarnemingen bekend van huismussen in de directe omgeving van het plangebied. Het voorkomen van huismussen in het plangebied kan worden uitgesloten.

In de omgeving van Maurik komen steenuilen voor. De bestaande bebouwing is ongeschikt als broed- of verblijfplaats voor steenuilen.

Effectbeoordeling

Het plangebied is geschikt als foerageer- en broedgebied voor algemene vogelsoorten. Negatieve effecten op foerageergebied van vogels zijn redelijkerwijs uit te sluiten; in de directe omgeving van het plangebied is voldoende geschikt alternatief foerageer- en broedgebied aanwezig.

Voor vogels geldt dat, indien exemplaren aan het broeden zijn, het verwijderen van bomen en beplanting niet kan plaatsvinden zonder deze dieren te verstoren. Gedurende het broeden zijn de nesten van vogels en de functionele leefomgeving strikt beschermd.

Mitigerende maatregelen

Door bomen en struiken buiten het broedseizoen van vogels te verwijderen/snoeien wordt voorkomen dat negatieve effecten zullen optreden ten aanzien van algemeen voorkomende vogelsoorten. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt echter geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Conclusie

Het plangebied is geschikt als broed- en foerageergebied voor vogels. De voorgenomen plannen zullen geen negatieve effecten hebben ten aanzien van foerageer- en/of broedgebied. Indien vogels aan het broeden zijn, kan het verwijderen van bomen en beplanting niet plaatsvinden zonder deze dieren te verstoren. Door bomen en struiken buiten het broedseizoen van vogels te verwijderen/snoeien wordt voorkomen dat negatieve effecten zullen optreden ten aanzien van algemeen voorkomende vogelsoorten. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt echter geen standaardperiode gehanteerd voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

4.2.7 Zoogdieren

Vleermuizen

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens et al.1997) en Korsten en Regelink (2010) blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, tweekleurige vleermuis, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis, meervleermuis, franjestaart, baardvleermuis, Brandts vleermuis en vale vleermuis (alle §3.2 wn) voorkomen in de ruimere omgeving van het plangebied.

Uit het veldbezoek blijkt dat het plangebied geschikt is als foerageergebied voor vleermuizen. De te slopen kantine en bijgebouwen zijn vanwege de constructie niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. In het gebouw zijn geen spouwgangen aanwezig en heeft een golfplaten dak bovenop houten platen. Ook het resterende materieel, zoals bijvoorbeeld de containers, bieden geen mogelijkheid voor verblijfplaatsen voor vleermuizen. In het plangebied zijn geen bomen met holten aangetroffen die kunnen dienen als vleermuisverblijfplaats. De te kappen bomen zijn vanwege hun locatie en het ontbreken van bomen en bebouwing aan drie zijden van het plangebied niet van cruciaal belang als verbindende vliegroute voor vleermuizen.

Overige zoogdieren

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat in de wijde omgeving van het plangebied de volgende algemene grondgebonden zoogdiersoorten voorkomen: bunzing, egel, haas, hermelijn, konijn, ree, vos, wezel en diverse algemene muizensoorten (alle §3.3 wn). Tevens blijkt uit de gegevens van de NDFF blijkt dat binnen een straal van een kilometer van het plangebied bever (§3.2 wn) voorkomt. Op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied komen volgens de NDFF boommarter, damhert, das, eekhoorn, waterspitsmuis en wild zwijn (alle §3.3 wn) voor. Op een afstand van vijf tot tien kilometer van het plangebied komen volgens de NDFF de soorten molmuis en steenmarter (alle §3.2 wn) voor.

Uit het veldbezoek blijkt dat het plangebied (onderdeel van) leefgebied kan vormen van de algemene soorten grondgebonden zoogdiersoorten: bunzing, egel, haas, hermelijn, konijn, ree, vos, wezel en diverse algemene muizensoorten.

Tijdens het veldbezoek zijn geen (sporen van) vaste rust- en verblijfplaatsen van bever, boommarter, damhert, das, eekhoorn, wild zwijn, molmuis en steenmarter aangetroffen. Gezien de ligging, kenmerken en het gebruik van het plangebied kan het voorkomen van bever, boommarter, damhert, das, eekhoorn, waterspitsmuis en wild zwijn binnen het plangebied worden uitgesloten.

De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Aangezien in het plangebied geen geschikt leefgebied voor waterspitsmuis aanwezig is, kan het voorkomen van deze soort in het plangebied worden uitgesloten.

De aanwezigheid van molmuis kan vanwege de geringe mobiliteit van deze soort en de afstand van minimaal vijf kilometer tot het plangebied worden uitgesloten. Het plangebied is mogelijk geschikt als foerageergebied voor steenmarter. In het plangebied zijn geen bomen aanwezig die als verblijfplaats/nestlocatie voor steenmarter kunnen dienen. Vanwege het frequent gebruik van de materialen in het plangebied en het ontbreken van geschikte bebouwing is het uit te sluiten dat steenmarters de bebouwing en omliggende materialen als rust- of verblijfplaats gebruiken. Daarnaast zijn tijdens het veldbezoek geen sporen gevonden van steenmarters die duiden op een verblijfplaats.

Effectbeoordeling

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De voorgenomen ontwikkeling heeft geen negatief effect op de functie van het plangebied als foerageergebied. Het plangebied blijft gedeeltelijk geschikt als foerageergebied voor vleermuizen en ook in de directe omgeving blijft voldoende alternatief, even geschikt, foerageergebied behouden. Daarnaast zal de nieuwe visvijver geschikt foerageergebied vormen voor vleermuizen.

Mogelijk behoort het plangebied tot het leefgebied van een aantal grondgebonden zoogdieren van §3.3 wn; bunzing, egel, haas, hermelijn, konijn, ree, vos, wezel en diverse algemene muizensoorten. De voorgenomen

ontwikkeling heeft mogelijk een negatief effect op deze soorten, doordat (een deel van het) leefgebied verdwijnt.

De voorgenomen plannen zullen geen negatief effect hebben op de steenmarter. Steenmarters maken gebruik van een groot territorium en in de omgeving van het plangebied blijft voldoende even geschikt leefgebied beschikbaar voor steenmarters.

Mitigerende maatregelen

Het plangebied blijft gedeeltelijk geschikt als foerageergebied voor vleermuizen en ook in de directe omgeving blijft voldoende alternatief, even geschikt, foerageergebied behouden. Daarnaast zijn de te kappen bomen vanwege hun locatie niet van cruciaal belang als verbindende vliegroute voor vleermuizen. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen.

Het is mogelijk dat bunzing, egel, haas, hermelijn, konijn, ree, vos, wezel en diverse algemene muizensoorten (alle §3.3 wn) het plangebied als landhabitat gebruiken. De voorgenomen plannen hebben mogelijk een negatief effect op deze soorten. Voor deze soorten geldt in provincie Gelderland in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen. Wel geldt hier de algemene zorgplicht, zie paragraaf 1.3. Tijdens de werkzaamheden aangetroffen dieren, zoals bijvoorbeeld egel, dienen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden te worden geplaatst.

Conclusie

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De voorgenomen ontwikkeling zal mogelijk een negatief effect hebben op de functie van het plangebied als foerageergebied. Het plangebied blijft gedeeltelijk geschikt als foerageergebied voor vleermuizen en ook in de directe omgeving blijft voldoende alternatief, even geschikt, foerageergebied behouden. De te kappen bomen zijn niet van cruciaal belang als verbindende vliegroute voor vleermuizen. In de te slopen gebouwen en bomen binnen het plangebied zijn geen mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen.

Het plangebied is voor een aantal algemene grondgebonden zoogdieren van §3.3 van de Wet natuurbescherming geschikt als (onderdeel van hun) leefgebied. Voor deze soorten van §3.3 wn geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen uit te voeren voor deze zoogdiersoorten. Wel geldt hier de algemene zorgplicht, zie paragraaf 1.3. Tijdens de werkzaamheden aangetroffen dieren, zoals bijvoorbeeld egel, dienen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden te worden geplaatst.

Mogelijk is het plangebied onderdeel van het leefgebied van de steenmarter. De voorgenomen plannen zullen echter geen negatief effect hebben op de steenmarter. Steenmarters maken gebruik van een groot territorium en in de omgeving van het plangebied blijft voldoende even geschikt leefgebied beschikbaar voor steenmarters.

5 Conclusies

Beschermde gebieden

Gezien ligging van het plangebied ten opzichte van het GNN en de tijdelijkheid van de bouwwerkzaamheden is het uit te sluiten dat de voorgenomen plannen de wezenlijke kenmerken en waarden van het GNN aantasten.

De voorgenomen plannen zullen geen negatief effect hebben op het Natura 2000-gebied Rijntakken.

Beschermde soorten

In het plangebied komen mogelijk verschillende soorten voor die beschermd zijn onder paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming.

Soorten van paragraaf 3.1 van de Wet natuurbescherming

Het plangebied is geschikt als broed- en foerageergebied voor vogels. In het plangebied en direct daar omheen blijft voldoende geschikt alternatief foerageer- en broedgebied aanwezig. De voorgenomen plannen hebben geen negatieve effecten tot gevolg ten aanzien van het foerageer- en broedgebied van vogels.

Als het verwijderen van bomen en struiken buiten het broedseizoen plaatsvindt, wordt voorkomen dat negatieve effecten optreden ten aanzien van broedende vogels. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot en met juli. In de Wet natuurbescherming wordt echter geen standaardperiode voor het broedseizoen gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Soorten van paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Negatieve effecten op het foerageergebied zijn redelijkerwijs uit te sluiten. In de te slopen gebouwen en bomen binnen het plangebied zijn geen mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig.

Het is niet uit te sluiten dat de te verwijderen bomenrij langs de verlande sloot winterhabitat vormt voor poelkikkers. Doordat in het plangebied en de omgeving voldoende geschikt winterhabitat behouden blijft, zal geen negatief effect optreden op de instandhouding van de soort poelkikker. Door daarnaast de bomen buiten de kwetsbare overwinteringsperiode (half oktober – half april) te verwijderen, wordt voorkomen dat dieren worden gedood of verwond. Door het nemen van deze mitigerende maatregelen wordt voorkomen dat de voorgenomen plannen een negatief effect hebben op de poelkikker.

Soorten van paragraaf 3.3 van de Wet natuurbescherming

De amfibiesoorten bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker (§3.3 wn) gebruiken het plangebied mogelijk als leefgebied. Voor deze amfibiesoorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming.

Mogelijk is het plangebied onderdeel van het leefgebied van de steenmarter. De voorgenomen plannen zullen echter geen negatief effect hebben op de steenmarter. Steenmarters maken gebruik van een groot territorium en in de omgeving van het plangebied blijft voldoende even geschikt leefgebied beschikbaar voor steenmarters.

Mogelijk wordt het plangebied gebruikt door enkele beschermde grondgebonden zoogdieren (bunzing, egel, haas, hermelijn, konijn, ree, vos, wezel en diverse muizensoorten). De voorgenomen plannen hebben mogelijk een negatief effect op deze soorten. Voor deze soorten geldt in provincie Gelderland in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen, met uitzondering van het verbod tot het opzettelijk doden, van de Wet natuurbescherming. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen. Wel geldt hier de algemene zorgplicht, zie paragraaf 1.3. Tijdens de werkzaamheden aangetroffen dieren, zoals bijvoorbeeld egel, dienen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden te worden geplaatst.

Tabel 1. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Amfibieën	§3.3 wn	Landhabitat	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Grondgebonden zoogdieren	§3.3 wn	Leef- en foerageergebied	Nee	Nee, algehele vrijstelling	-
Poelkikker	§3.2 wn	Winterhabitat	Ja	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	De bomenrij langs de verlande sloot verwijderen buiten de kwetsbare periode half oktober – half april
Vleermuizen	§3.2 wn	Foerageergebied	Nee	-	-
Vogels	§3.1 wn (nest niet jaarrond beschermd)	Foerageer- en broedgebied	Ja	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Verwijderen en/of snoeien van begroeiing buiten het broedseizoen

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- + Arcadis, Onderbouwing effectafstanden bestaande handelingen Natura 2000 gebieden in Overijssel. In opdracht van Provincie Overijssel, 2011.
- + Arcadis, Effectafstanden Natura 2000-gebieden Veluwe en Rijntakken, Provincie Gelderland, februari 2014.
- + BIJ12, Kennisdocument Kamsalamander, Versie 1.0, juli 2017
- + BIJ12, Kennisdocument poelkikker, Versie 1.0, juli 2017
- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging- rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Economische Zaken, Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt, versie 1.3 december 2016.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Internet

- + Natura 2000-gebieden, www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx, 7-8-2017
- + NNN, http://kaarten.gelderland.nl/viewer/app/thema_kernkwaliteiten, 7-8-2017
- + Beheerplan Rijntakken, https://www.gelderland.nl/bestanden/Documenten/Gelderland/03Natuur-en-milieu/170504_Rijntakken_dig.pdf, 7-9-2017
- + Beheerplan Rijntakken, https://www.gelderland.nl/bestanden/Documenten/Gelderland/03Natuur-en-milieu/170504_Rijntakken_bijlagen.pdf, 7-9-2017
- + <http://www.netwerkecologischemonitoring.nl/dataloket>
- + Verordening natuurbescherming Noord-Brabant, <https://www.gelderland.nl/Wet-Natuurbescherming-Beschermde-soorten-ontheffing>
- + Beschermde soorten NDFF: © NDFF - quickscanhulp.nl 28-07-2017 11:04:47\
- + Ecologie Molmuis, Ministerie van Economische Zaken, <http://minez.nederlandsesoorten.nl/content/molmuis-arvicola-scherman>, 23-8-2017
- + www.compendiumvoordeleefomgeving.nl
- + www.eis-nederland.nl
- + www.libellennet.nl
- + www.soortenbank.nl

- + www.telmee.nl
- + www.vlindernet.nl
- + www.waarneming.nl
- + www.zoogdiervereniging.nl
- + www.verspreidingsatlas.nl

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. Daarnaast geldt per provincie beleid voor de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd).

Soortbescherming

Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'.

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn, §3.1;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt, §3.2;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven, §3.3.

De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- + Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is;
- + Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
- + Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Tabel 1. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 (§ 3.1 Wn)	Categorie 2 (§ 3.2 Wn)	Categorie 3 (§ 3.3 Wn)
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

Natura 2000 (bron: Rijksoverheid)

In 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden.

De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden

zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt met de habitattoets.

De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:

- + oriëntatiefase (en vooroverleg);
- + verslechtings- en verstoringstoets;
- + passende beoordeling.

De oriëntatiefase maakt geen deel uit van de in de wet geregelde procedures. In de praktijk is deze stap nodig. Gezamenlijk met het bevoegd gezag wordt bepaald of goedkeuring van het plan nodig is en welke verdere procedure doorlopen moet worden. Afhankelijk van de kans en omvang van de effecten op een Natura 2000-gebied bestaat de vervolprocedure uit het uitvoeren van een verslechtings- en verstoringstoets, een passende beoordeling of geen enkele toetsing.

Indien er geen kans is op negatieve effecten op een Natura 2000-gebied is geen goedkeuring voor de plannen of het project nodig.

Als uit de oriëntatiefase is gebleken dat er kans is op significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er kans is op een significant negatief effect moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- + er zijn geen alternatieve oplossingen voor het project die minder of geen negatieve effecten hebben voor het Natura 2000-(deel)gebied;
- + er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang;
- + er is voorzien in compenserende maatregelen.

Alléén als aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan goedkeuring worden verleend.

Indien uit de oriëntatiefase is gebleken dat er een kans is op (niet-significante) negatieve effecten, dient een verslechtings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt bepaald:

- + of deze kans reëel is en
- + of de verslechting of verstoring aanvaardbaar is.

Natuurnetwerk Nederland / Ecologische hoofdstructuur (bron: Rijksoverheid)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen bovendien meer soorten planten en dieren leven.

Het doel van het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur is om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door het doorlopen van het afwegingskader wordt vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het nee-tenzij-regime uit de Nota Ruimte. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken.

De beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte. Daarnaast hebben Rijk en provincies een beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het beleidskader geeft een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen van het afwegingskader. De provincies laten de inhoud van de Spelregels EHS doorwerken in het provinciaal ruimtelijk beleid.

De bescherming van de EHS gebeurt via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de Wro door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen.